

Notatki z lektury

„W pustyni i w puszczy”

Henryk Sienkiewicz

Elementy świata przedstawionego

- **czas akcji:** grudzień 1884 r. – sierpień 1885 r.
- **miejsce wydarzeń:** Afryka – Port Said, Medinet, Kair, Asuan, Chartum, Omdurman, Faszoda, Mombasa, pustynia, step, sawanna, puszcza
- **bohaterowie:** Staś Tarkowski, Nel Rawlison, Kali, Mea, Henryk Linde, Fatma, Smain, Idrys, Gebhr i Chamis, pan Rawlison, doktor Clary, kapitan Glen, Mahdi, pies Saba, słoń King

Nel Rawlison

Córka jednego z dyrektorów spółki zajmującej się budową Kanału Sueskiego. Jest jedynaczką, ma osiem lat. Zostaje porwana razem z synem przyjaciela jej ojca – Stasiem Tarkowskim. Wspólnie z nim przemierza wschodnią Afrykę. W pewnym momencie dziewczynka zaczyna chorować na febrę, ale udaje się ją uratować. Przez całą wyprawę Nel jest bardzo dzielna. Wrażliwa na cierpienie nie pozwala krzywdzić ludzi ani zwierząt – to ona oswoja słonia Kinga i prosi Stasia, aby go uratował.

Cechy powieści podróżniczej

- opowiada o podróżach, zazwyczaj do egzotycznych krajów
- jej bohaterowie przeżywają wiele przygód
- pojawiają się w niej opisy obcych ludów i ich kultury oraz przyrody
- adresowana jest najczęściej do młodzieży

Wymowa utworu

To podróżnicza powieść dla młodzieży. Opowiada o losach dzieci porwanych przez Sudańczyków. Po ucieczce Staś i Nel wspólnie przemierzają Afrykę. Podczas tej nieplanowanej i niebezpiecznej podróży między innymi uciekają z rąk Beduinów, ratują wziętego do niewoli Kalego i spotykają niezwykłego podróżnika Lindego.

Przyroda Afryki

Jest bardzo zróżnicowana, pełna dziwnych stworzeń i nieznanymi roślin. Dzieciom przemierzającym Czarny Ląd zagrażają zarówno chłód nocy, jak i gorąco dnia, susza i wilgoć, pustynia i dżungla pełna dzikich zwierząt. Pałace słońce, burze piaskowe i ulewne deszcze są elementem afrykańskiego krajobrazu.

Afryka końca XIX wieku

Jest piękna, egzotyczna, ale zarazem bardzo niebezpieczna. Nie tylko dzika przyroda stanowi zagrożenie. Między poszczególnymi plemionami wciąż dochodzi do zamieszek. Ponadto trwa powstanie Mahdiego przeciwko Egipcjom i Wielkiej Brytanii. Państwa ukazane w powieści są skolonizowane – Egipt i podległy mu Sudan, Kenia i Etiopia znajdują się pod wpływem Anglików.

Streszczenie wybranej przygody

„Znalezienie słonia”

Kiedy dzieci wędrowały z Kalim i Meą wzdłuż wąwozu, natknęły się na skałę, która uniemożliwiła im dalszą podróż. Stasia zaniepokoiło zachowanie towarzyszącego im Saby. Pies wcisnął się w szczelinę między głazem a wąwozem, zjeżył się i bardzo szybko wycofał. Wówczas Kali wspinał się po łożysku pnącza, aby zobaczyć, co tak zdenerowało psa. Okazało się, że w wąwozie uwięziony jest słoń. W pierwszym odruchu Staś chciał go zabić, ale Nel na to nie pozwoliła. Zaczęła karmić wygodniałe zwierzę, a Stasiowi kazała obiecać, że je uratuje.